

Benedictus

Hajdan kamasz-zsivajos tornaterem volt, ma, átépítés után a Pannonhalmi Bencés Gimnázium ünnep-hangulatú díszterme. A tágas, januárban is napsütötte előcsarnok baloldalán, a ruhatár fölött barátságos terű galéria, annak idején a tornatanárok öltözője, később raktár, fotólaboratórium. Ma időről időre kortárs művészek kiállítását láthatják itt az érdeklődők, legfőképpen a Pannonhalmán tanuló népes, jövő-reményünk diáksereg.

2020. január 9. Készülök barátom, Kárpáti Tamás *Benedictus* című kiállításának megnyitására. Nem vagyok képzőművészeti szakíró, művészettörténész, esztéta... Mesélni szeretnék a fiataloknak, nem gondolkodásukat kategóriák zárványába béklyózva eligazítani őket a modern képzőművészet rejtelmeiben, kacskaringós zsákutcáiban. Mesélni szeretnék Kárpáti Tamás képkeretek közé kordázott látomásairól: narancsvörös fényben tündöklő keresztokról, szürkességben fénylő angyalokról, égiekre figyelő, imádkozó szentekről, titkokat rejtő szent kapuról, a sötétség elől fénybe menekülő Madonnáról...

Rakosgatom a földre, a fal mellé a festményeket. Keresem a képek lelkünkben teremtő harmóniává épülő sorrendjét.

Menekülés – izzó fénykoronában női arc a kép jobb felső sarkában. Azt hiszem, látom a test elmosódó körvonalait. Talán látom a szamár (a festő szerint ló) hunyorgó szemét; elképzelem a gomolygó narancssárga fényben eltűnő Jézust és Józsefet; elhiszem: a szent család menekül Jeruzsálemből Egyiptomba. Percekig állok mozdulatlanul a kép előtt, azt látom, ami nem a *képen*, hanem ami a *képben* van. *Menekülés*: lelkünkben örökké égő vágy eljutni a sötétségből a világosságra.

Pannonhalma, 2020. január 10. Kamaszfiúk és vendégek figyelő gyűrűjében állok: mesélek. Sok évvel ezelőtt Kárpáti Tamás műtermében vásárlási szándékkal

mustráltuk feleségemmel az állványra raskogatott festményeket. Hamar döntöttem, hitvesem óra múltán választotta ki azt a képet, amelyiket lélekben én már egy órával korábban hazavittem.

A kép címe *Szelíd sebek* – tájékoztatott a festő. *Angyali üdvözlés* – válaszoltam halalkan. *Őrző angyal* – mondta könnyekkel szememben feleségem.

Mesélek. Hajdan bencés diák barátom kérésére másfél évtizede dokumentumfil-

met forgattam Budaörsön, a Kőhegyen. 1950-ben a kommunista keretlegények egyetlen éjszaka tették a földdel egyenlővé a kápolnát és a kőkeresztet. Este még imádkoztak a hívek a kápolnában, reggel csupasz föld volt az épület helyén.

– A kápolna újra áll – mondta barátom –, most felállítják a keresztet. Csinálj valamit, fotókat, vagy filmet...

Két napig forgattunk, dobozba zártunk ötórányi nyersanyagot.

SZIGETHY GÁBOR

író

Napokig, hetekig, hónapokig újra és újra végignéztem a felvételeket – megbénult a lelkem, képtelen voltam megcsinálni a filmet. Teltek-múltak a napok, a hetek, a hónapok – az évek!

Egy délután – akkor már otthonunk örömforrás ékessége volt Kárpáti Tamás festménye – teázás közben néztem hosszan a képet (*Szelíd sebek*, *Angyali üdvözlés*, *Őrző angyal*) és megszólalt, muzsikálni kezdett bennem a *nagy pénteki varázs*; Richard Wagner: *Parsifal* – a nyitány. Két koronás szünet a kottában: a film három része! *Szelíd sebek*: seb a hegyen, a kápolna elpusztítása. *Angyali üdvözlés*: rám vár a feladat, a kereszt keresztútjának filmre álmodása. *Őrző angyal*: állni fog a kereszt a budaörsi Kőhegyen – amíg élünk, vigyáz ránk!

– Megvan! – ujjongtam hangosan.

– Mi van meg? – nézett rám csodálkozva feleségem.

– A film! – lelkesedtem –, a *Parsifal* húsvéti áhítata: már látom a Kereszt keresztútját!

És harmadnapra elkészült a film.

Amíg élek, számomra Kárpáti Tamás festménye *Angyali üdvözlés*. Feleségem hittel állítja: kettőnk, egymásba gyökerezett életünket *Őrző angyal*. Tamás barátom életmű katalógusában *Szelíd sebek*.

2020. január 10. Pannonhalma. Már régen vége van a hivatalos megnyitónak, de a diákok és a vendégek jönnek, mennek, sétálnak, egy-egy festmény előtt újra és újra megállnak.

Istenkereső – a festmény baloldalán a keretből kifelé tekintő emberi arc, a jobb oldalon mintha égis repülne egy fehér galamb.

Rorate – sötétben imádkozó asszony; a képet még sohasem állította ki Kárpáti Tamás. Nem látom a tompa sötétségben a hajnalt.

Szent kapu – befelé vagy kifelé nyílik a szent kapu? Bemegyünk? Vagy elénk jön ki valaki? A felröppenő fekete madarak előtt zárva a szent kapu... Előttünk kinyílik?

Elhallgatok, nem vallom be a hallgatóságnak: a *Szent kapu*, Kárpáti Tamás ajándékát, miután lebontják a kiállítást, otthonomba viszem. Reménykedem: egyszer talán átléphetem ezt a küszöböt.

Akkor majd nagyon halkán, magamban elsuttogom: *Benedictus!*

Istennek legyen hála! ■